

Datum
2019-05-28Diarienummer
RS190397Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan (SOU2019:6)

Inledning

Region Halland, i egenskap av regionalt utvecklingsansvarig aktör (RUA), har tagit del av betänkandet *En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan* (SOU 2019:6).

Våra lärosäten spelar en avgörande roll för den regionala tillväxten och är en viktig motor för kompetensförsörjning och innovation samt stärkt konkurrenskraft och attraktivitet. En styrning som utgår från ett långsiktigt helhetsperspektiv och som förtydligar universitet och högskolors roll i samhället på nationell, regional och lokal nivå är central. Region Halland välkomnar därför betänkandet och är generellt positiva till de förslag som presenteras. Den tydliga utgångspunkten i tillitsbaserad styrning ses som en styrka och Region Halland ser även positivt på de principer om ändamålsenlig styrning (främjad akademisk frihet, främjad rollsäkert samhällsansvar och främjad strategisk handlingsförmåga) som förslagen bygger på.

Med fokus på lärosätenas roll i den regionala kontexten och med utgångspunkt i Region Hallands roll som regionalt utvecklingsansvarig aktör lämnas följande remissvar.

Lärosätenas roll i den regionala utvecklingen

I betänkandet lyfts förslag om en mer dialogbaserad och långsiktig styrning av universitet och högskolor genom överenskommelser och regleringsbrev. Region Halland välkomnar förslagen men ser också behovet av en stärkt dialog med fokus på de regionala behoven. Landets lärosäten spelar en viktig roll för regional utveckling och tillväxt, därför anses dialogen mellan lärosäten och den regionalt utvecklingsansvarige aktören viktig. Dialogen bör omfatta områden som kompetensförsörjning, utbildningsplanering, samverkan, forskning, innovation samt regionalt prioriterade styrkeområden. Här kan regionalt utvecklingsansvariga ta en mer aktiv roll för samordning av dialogen.

Utredarna bedömer att en ändamålsenlig styrning kräver relevant kunskap på en övergripande nivå och föreslår därför inrättandet av en analysfunktion som ska genomföra oberoende analyser. Region Halland instämmer i behovet av kunskap och analys på en övergripande nivå, men ser också vikten av att på nationell nivå ta del av regionala analyser och underlag. Detta för att få kunskap om regionala särdrag och specifika behov.

Region Halland anser därför:

Att den dialogbaserade styrningen av universitet och högskolor är välkommen och bör stärkas generellt men också kring specifika områden som är viktiga för en hållbar regional utveckling och tillväxt.

Att lärosätenas samverkan med det omgivande samhället är viktig ur flera aspekter, exempelvis inom forskning och innovation. Bedömningen och uppföljningen av samverkan blir därför en central del i styrningen.

Att utredningen bör förtydliga hur lärosätena ska arbeta i samverkan med andra aktörer i en lokal, regional och storregional kontext samt med regionalt utvecklingsansvarig aktör.

Att den utredning som ska tillsättas gällande innovationssystemet även bör beakta de regionala innovationsstödssystemen.

Utbildningsutbudet

I betänkandet presenteras förslag gällande Regeringens styrning av utbildningsuppdraget som baserar sig på ett mer långsiktigt och dialogbaserat perspektiv med en dialogprocess som ska resultera i fyraåriga planeringsförutsättningar och överenskommelser.

Idag upplevs en obalans mellan de olika behov som styr utbildningsutbudets utformning där studenternas efterfrågan anses ges för stor vikt. De förslag som presteras om att i författning skriva in att utbildningsutbudet ska svara mot både studenternas efterfrågan, arbetslivets- och samhällets behov är därför välkommet. Förslaget tros kunna bidra till ökad balans mellan de olika perspektiven och skapa bättre förutsättningar för att tillgodose det regionala arbetslivets behov av kompetens i högre grad än vad det gör idag.

Regionerna har idag ett uppdrag från regeringen att på regional nivå tillhandahålla analyser och prognoser över arbetsmarknadens behov av kompetens på kort och lång sikt. Uppdraget innefattar även att föra dialog med berörda aktörer om de behov som identifierats. Regionala analyser och prognoser skulle kunna nyttjas i högre grad för utbildningsplanering av lärosätena.

Regionsamverkan Sydsverige (RSS) är ett samarbetsorgan för Sveriges sex sydligaste län. I positionspaperet "[En stark och växande arbetsmarknad](#)" som RSS ställde sig bakom år 2018 framförs att regionala underlag kring arbetsmarknadens behov i högre grad borde inhämtas från högskolor och universitet vid planering och dimensionering av utbildning för att invånarna i en region ska erbjudas utbildningar som i högre grad matchar efterfrågan på den regionala arbetsmarknaden.

I betänkandet lyfts förslag i syfte att förbättra och utveckla samarbetet mellan lärosäten. Förslagen gäller bland annat möjligheten till gemensamma examenstillstånd och möjligheten för lärosäten att bedriva gemensamma utbildningar. Region Halland ställer sig bakom förslagen och ser det ökade samarbetet som en viktig förutsättning för att tillgodose och möta utbildningsbehov inom specifika områden.

Region Halland anser därför:

Att utbildningsutbudets planering i högre grad bör utgå från samhällets- och arbetsmarknadens behov.

Att regionala behov inom kompetensförsörjning bör få större genomslag i utbildningsutbudets inriktning, innehåll, form, dimensionering och upplägg.

Att en utvecklad samverkan mellan lärosäten är central för att möta behovet av utbildningsinsatser.

Livslångt lärande

Det finns en stor potential hos befintlig arbetskraft som behöver tas tillvara för att tillgodose framtida kompetensbehov. I betänkandet presenteras förslag om ett förändrat resurstilldelningssystem för det livslånga lärandet. Förslaget anses viktigt då det kan komma att ha en god effekt på den lokala och regionala kompetensförsörjningen, exempelvis genom olika typer av distanskurser/utbildningar och/eller genom lärcentrum. Region Halland anser dock att det krävs ännu tydligare ekonomiska incitament för att bedriva enskilda kurser och uppdragsutbildningar, för att få lärosätena att på allvar ta ansvar i det livslånga lärandet.

Förslagen på ändringar i högskolelagen rörande fortbildning och livslångt lärande är välkommet. För att lärosäten ska kunna tillgodose arbetsgivares och individers behov av fortbildning och vidareutbildning krävs ett nära samarbete med arbetsgivare inom privat och offentlig sektor för att fånga upp relevanta kompetensbehov. Det är centralt att det livslånga lärandet inte enbart svarar för den offentliga sektorns behov av fortbildning och vidareutbildning, utan också finner vägar för att kunna tillmötesgå näringslivets behov. Region Halland ser att den regionalt utvecklingsansvariga aktören tillsammans med relevanta aktörer kan bidra med underlag till lärosäten, då små- och medelstora företag enskilt har svårt att föra fram ett gemensamt behov.

Att förbättra förutsättningarna för det livslånga lärandet är även något som Regionsamverkan Sydsverige (RSS) lyfter fram i positionspaperet. Ett framtida styr- och resurstilldelningssystem för högskolan måste säkerställa att lärosätena får kostnadstäckning på enstaka kurser på samma vis som för programutbildningar.

Region Halland anser därför:

Att en förutsättning för lärosätenas roll i det livslånga lärandet är en stärkt samverkan och dialog med arbetsgivare inom privat och offentlig sektor samt med regionalt utvecklingsansvarig aktör.

Att den ekonomiska incitamentsstrukturen för lärosäten att bedriva fristående kurser och uppdragsutbildningar bör stärkas ytterligare.

Jämställdhet

I betänkandet lyfts förslag som syftar till att stärka lärosätenas långsiktiga strategi för ökad jämställdhet. Region Halland ser positivt på förslagen och anser att jämställdhetsintegrering är en viktig strategi för att nå målen om en mer jämställd utveckling inom universitet och högskolor. Jämställdhet och jämlikhet är viktiga förutsättningar för en hållbar regional utveckling och tillväxt och det finns faktorer utöver kön som är avgörande. Faktorer så som etnisk tillhörighet, könsöverskridande identitet eller uttryck, religion eller annan trosuppfattning, funktionalitet, sexuell läggning och ålder breddar perspektivet och är rättighetsbärande. Det finns därför ett värde i att arbeta i ett bredare perspektiv där jämställdhetsintegrering och även rättighetsintegrering är en naturlig del av styrning och ledning.

Region Halland anser därför:

Att jämställdhetsintegrering som strategi bör kompletteras med rättighetsperspektivet där förslaget är att inkludera diskrimineringslagstiftningen, i synnerhet i arbetet med indikatorer.

Regionstyrelsen

Mikaela Waltersson
Ordförande

Jörgen Preuss
Regiondirektör